

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

13. července 2023 *

„Kasační opravný prostředek – Státní podpory – Pokyny k některým opatřením státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů – Hospodářská odvětví způsobilá pro podporu – Vyloučení odvětví výroby dusíkatých produktů a hnojiv – Žaloba na neplatnost – Přípustnost – Právo fyzických nebo právnických osob podat žalobu – Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU – Podmínka, že žalobce musí být bezprostředně dotčen“

Ve spojených věcech C-73/22 P a C-77/22 P,

jejichž předmětem jsou dva kasační opravné prostředky podané na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie dne 3. a 4. února 2022,

Grupa Azoty S. A., se sídlem v Tarnově (Polsko),

Azomureș SA, se sídlem v Târgu Mureș (Rumunsko),

Lipasmata Kavalas LTD Ypokatastima Allodapis, se sídlem v Palaio Fáliro (Řecko),

zástupci: D. Haverbeke, L. Ruessmann a P. Sellar, avocats,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek ve věci C-73/22 P,

další účastnice řízení:

Evropská komise, zástupci: původně A. Bouchagiar, G. Braga da Cruz a J. Ringborg, poté A. Bouchagiar a J. Ringborg, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

a

Advansa Manufacturing GmbH, se sídlem v Hammu (Německo),

Beaulieu International Group NV, se sídlem ve Waregemu (Belgie),

Brilen SA, se sídlem v Zaragoze (Španělsko),

Cordenka GmbH & Co. KG, se sídlem v Erlenbachu nad Mohanem (Německo),

* Jednací jazyk: angličtina.

Dolan GmbH, se sídlem v Kelheimu (Německo),

Enka International GmbH & Co. KG, se sídlem ve Wuppertalu (Německo),

Glanzstoff Longlaville SAS, se sídlem v Longlaville (Francie),

Infinited Fiber Company Oy, se sídlem v Espoo (Finsko),

Kelheim Fibres GmbH, se sídlem v Kelheimu,

Nurel SA, se sídlem v Zaragoze,

PHP Fibers GmbH, se sídlem v Erlenbachu nad Mohanem,

Teijin Aramid BV, se sídlem v Arnhemu (Nizozemsko),

Thrace Nonwovens & Geosynthetics monoprosopi AVEE mi yfanton yfasmaton kai geosynthetikon proïonton S. A., se sídlem v Magikó (Řecko),

Trevira GmbH, se sídlem v Bobingenu (Německo),

zástupci: D. Haverbeke, L. Ruessmann a P. Sellar, avocats,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek ve věci C-77/22 P,

další účastnice řízení:

Dralon GmbH, se sídlem v Dormagenu (Německo),

žalobkyně v prvním stupni,

Evropská komise, zástupci: původně A. Bouchagiar, G. Braga da Cruz a J. Ringborg, poté A. Bouchagiar a J. Ringborg, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení: C. Lycourgos (zpravodaj), předseda senátu, L. S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin a O. Spineanu-Matei, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 2. března 2023,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svými kasačními opravnými prostředky společnosti Grupa Azoty S. A., Azomureş SA a Lipasmata Kavalas LTD Ypokatastima Allodapis (C-73/22 P), jakož i Advansa Manufacturing GmbH, Beaulieu International Group NV, Brilen SA, Cordenka GmbH & Co. KG, Dolan GmbH, Enka International GmbH & Co. KG, Glanzstoff Longlaville SAS, Infinited Fiber Company Oy, Kelheim Fibres GmbH, Nurel SA, PHP Fibers GmbH, Teijin Aramid BV, Thrace Nonwovens & Geosynthetics monoprosopi AVEE mi yfanton yfasmaton kai geosynthetikon proïonton S. A. a Trevira GmbH (C-77/22 P) navrhuji zrušení zaprvé usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 29. listopadu 2021, Grupa Azoty a další v. Komise (T-726/20), a zadruhé usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 29. listopadu 2021, Advansa Manufacturing a další v. Komise (T-741/20) (dále jen společně, „napadená usnesení“), kterými Tribunál odmítl jako nepřípustné jejich žaloby znějící na částečné zrušení sdělení Komise nazvaného „Pokyny k některým opatřením státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů po roce 2021“ zveřejněné v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 25. září 2020 (Úř. věst. 2020, C 317, s. 5, dále jen „sporné pokyny“).

Právní rámec

Směrnice 2003/87

- 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. 2003, L 275, s. 32; Zvl. vyd. 15/07, s. 631), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410 ze dne 14. března 2018 (Úř. věst. 2018, L 76, s. 3) (dále jen „směrnice 2003/87“), vytvořila systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů na úrovni Evropské unie (dále jen „ETS“).
- 3 Článek 10 odst. 6 směrnice 2003/87 stanoví:
„Členské státy by měly přijmout finanční opatření [...] ve prospěch odvětví nebo pododvětví, která jsou vystavena skutečnému riziku úniku uhlíku v důsledku značných nepřímých nákladů, jež jsou skutečně vynaloženy na náklady spojené s emisemi skleníkových plynů promítnuté do cen elektřiny, a to za předpokladu, že tato finanční opatření jsou v souladu s pravidly státní podpory a především nezpůsobují nepatřičné narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu. [...]“
- 4 Článek 10b odst. 1 této směrnice stanoví:
„Za ohrožené únikem uhlíku se považují odvětví a pododvětví, u nichž součin intenzity jejich obchodu se třetími zeměmi, definované jako součet celkové hodnoty vývozu do třetích zemí a hodnoty dovozu ze třetích zemí vydělený celkovým objemem trhu za Evropský hospodářský prostor (roční obrat spolu s celkovým dovozem ze třetích zemí), a intenzity jejich emisí měřené v kg CO₂ vydělené jejich hrubou přidanou hodnotou (v EUR) přesahuje 0,2. [...]“
- 5 Článek 10b odst. 2 a 3 uvedené směrnice stanoví podmínky, za kterých mohou být odvětví a pododvětví, která tuto prahovou hodnotu nepřekročí, rovněž považována za odvětví a pododvětví s rizikem úniku uhlíku a zahrnuta do skupiny uvedené v odstavci 1 tohoto ustanovení.

Sporné pokyny

- 6 V bodě 7 sporných pokynů Evropská komise uvádí, že v těchto pokynech „stanoví podmínky, za nichž lze opatření podpory v souvislosti s [unijními] ETS považovat za slučitelná s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy [SFEU]“.
- 7 Bod 9 těchto pokynů zní takto:
- „Zásady stanovené v těchto pokynech se vztahují pouze na konkrétní opatření podpory stanovená v čl. 10a odst. 6 a článku 10b směrnice [2003/87].“
- 8 Body 19 až 21 uvedených pokynů znějí takto:
- „19. Podpora pro nepřímé náklady na emise bude považována za slučitelnou s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 3 písm. c) [SFEU], pokud budou splněny podmínky uvedené níže.
20. Cílem této podpory je zabránit vzniku značného rizika úniku uhlíku, zejména v důsledku nákladů na povolenky EU promítnutých do cen elektřiny, jež nese příjemce, pokud jeho konkurenti z třetích zemí nejsou vystaveni podobným nákladům v jejich cenách elektřiny a pokud příjemce není schopen promítnout tyto náklady do cen výrobků bez ztráty značného podílu na trhu. Řešení rizika úniku uhlíku tím, že se příjemcům poskytne pomoc, aby se snížila jejich expozice vůči tomuto riziku, přispívá k ochraně životního prostředí, neboť účelem podpory je, aby se zamezilo zvyšování celosvětových emisí skleníkových plynů v důsledku přesunů výroby mimo Unii, jelikož neexistuje závazná mezinárodní dohoda o snižování emisí skleníkových plynů.
21. Aby se omezilo riziko narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, musí být podpora omezena na odvětví, která jsou vystavena skutečnému riziku úniku uhlíku v důsledku značných nepřímých nákladů, které jsou skutečně vynaloženy v důsledku promítnutí nákladů na emise skleníkových plynů do cen elektřiny. Pro účely těchto pokynů skutečné riziko úniku uhlíku existuje, pouze pokud příjemce působí v odvětví uvedeném v příloze I.“
- 9 Tato příloha I obsahuje seznam čtrnácti odvětví, u nichž se má za to, že jsou vystavena skutečnému riziku úniku uhlíku v důsledku nepřímých nákladů.
- 10 Bod 64 sporných pokynů stanoví, že od 1. ledna 2021 tyto pokyny nahrazují pokyny k některým opatřením státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů po roce 2012, jež byly zveřejněny dne 5. června 2012 (Úř. věst. 2012, C 158, s. 4). V bodech 65 a 66 sporných pokynů Komise stanoví, že zásady stanovené v těchto pokynech bude uplatňovat od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2030 na všechna oznámená opatření podpory, u nichž musí přijmout rozhodnutí od 1. ledna 2021, a to i tehdy, pokud projekty byly oznámeny před jejich zveřejněním.

Okolnosti předcházející sporu

- 11 Navrhovatelky jsou podniky činné v odvětví výroby dusíkatých produktů a hnojiv.
- 12 Toto odvětví se neobjevuje v seznamu obsaženém v příloze I sporných pokynů, nadepsané „Odvětví, u nichž se má za to, že jim hrozí skutečné riziko úniku uhlíku v důsledku nepřímých nákladů na emise“, ačkoli bylo zahrnuto do seznamu obsaženého v příloze II pokynů

zveřejněných dne 5. června 2012, nadepsané „Odvětví a pododvětví, u nichž se má za to, že jim hrozí značné riziko úniku uhlíku v důsledku nákladů na nepřímé emise“, který byl použitelný do 31. prosince 2020.

Řízení před Tribunálem a napadená usnesení

- 13 Návrhy došlými kanceláři Tribunálu ve dnech 15. a 16. prosince 2020 podaly navrhovatelky na základě článku 263 SFEU žaloby znějící na zrušení přílohy I sporných pokynů.
- 14 Samostatnými podáními došlými kanceláři Tribunálu dne 1. a 12. března 2021 vznesla Komise námitky nepřípustnosti podle čl. 130 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu.
- 15 Napadenými usneseními Tribunál prohlásil žaloby za nepřípustné z důvodu, že navrhovatelky, kterým nejsou sporné pokyny určeny, nejsou těmito pokyny bezprostředně dotčeny ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, jelikož tyto pokyny nemají bezprostřední účinky na právní postavení navrhovatelek.
- 16 Na podporu tohoto posouzení Tribunál v bodech 39 až 43 napadených usnesení zejména uvedl, že přestože byla ve sporných pokynech obsažena úvaha, podle níž skutečné riziko úniku uhlíku existuje pouze tehdy, pokud příjemce podpory působí v některém z odvětví uvedených v příloze I těchto pokynů, nevylučuje to, že členské státy mohou oznámit Komisi opatření podpory ve prospěch podniků působících v jiných odvětvích, než jsou odvětví uvedená v této příloze, a mohou se pokusit prokázat, že navzdory nesplnění některého z kritérií stanovených v těchto pokynech je podpora určená těmto podnikům v souladu s čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Tribunál, který připustil, že je v takovém případě velmi pravděpodobné, že Komise přijme na základě nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 [SFEU] (Úř. věst. 2015, L 248, s. 9), rozhodnutí, kterým konstatuje, že zamýšlená podpora je neslučitelná s vnitřním trhem, uvedl, že pouze toto rozhodnutí bude moci vyvolat přímé právní účinky vůči podnikům, které by mohly být příjemci podpory.
- 17 Tribunál kromě toho v bodě 38 napadených usnesení vysvětlil, že v případě, že členský stát nepřijme žádné opatření podpory spadající do oblasti působnosti sporných pokynů, Komise nepřijme žádné rozhodnutí podle nařízení 2015/1589. Ani v tomto případě by tedy sporné pokyny neměly bezprostředně účinky na právní postavení navrhovatelek.

Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

- 18 Svými kasačními opravnými prostředky navrhovatelky navrhují, aby Soudní dvůr:
 - zrušil napadená usnesení;
 - prohlásil žaloby za přípustné;
 - podpůrně, aby zrušil napadená usnesení pouze z toho důvodu, že Tribunál měl rozhodnout, že o přípustnosti bude rozhodnuto později při přezkumu žalob ve věci samé;
 - vrátil věci Tribunálu k projednání věci samé;

- uložil Komisi náhradu nákladů tohoto řízení a
 - rozhodl, že o náhradě nákladů řízení před Tribunálem bude rozhodnuto později, přičemž bude na Tribunálu, aby o této náhradě rozhodl při přezkumu ve věci samé.
- 19 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravné prostředky a
 - uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení;
 - podpůrně, pokud by Soudní dvůr musel zrušit napadená usnesení, aby sám rozhodl o žalobách a odmítl je jako nepřijatelné a uložil navrhovatelkám náhradu nákladů řízení.
- 20 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 16. září 2022 byly věci C-73/22 P a C-77/22 P spojeny pro účely případné ústní části řízení a rozsudku.

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

- 21 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 21. dubna 2023 podaly navrhovatelky ve věci C-73/22 P návrh na znovuotevření ústní části řízení.
- 22 Na podporu tohoto návrhu navrhovatelky tvrdí, že otázka, zda se jich sporné pokyny bezprostředně dotýkají ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, nebyla ve stanovisku generálního advokáta řádně analyzována a nebyla dostatečně projednána před Soudním dvorem.
- 23 Diskuse o této otázce musí podle názoru navrhovatelek pokračovat v rámci ústního jednání a musí se týkat obsahu, povahy, cílů a právních účinků napadeného aktu, jakož i práva na účinnou soudní ochranu. Analýza obsažená ve stanovisku podle nich tyto skutečnosti náležitě nezohledňuje.
- 24 V tomto ohledu je třeba uvést, že článek 83 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že Soudní dvůr může kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který účastníci řízení ještě neprojednali.
- 25 Pokud jde v projednávané věci na jedné straně o vyjádření navrhovatelek ke stanovisku generálního advokáta, je třeba připomenout, že statut Soudního dvora Evropské unie ani jeho jednací řád nedávají účastníkům řízení možnost vyjádřit se v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem. Podle čl. 252 druhého pododstavce SFEU generální advokát předkládá veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které vyžadují jeho účast. Soudní dvůr není vázán ani tímto stanoviskem, ani důvody, na základě kterých k němu generální advokát dospěl. Nesouhlas účastníka řízení se stanoviskem generálního advokáta tedy nemůže sám o sobě představovat důvod ke znovuotevření ústní části řízení, a to bez ohledu na otázky, kterými se generální advokát ve stanovisku zabýval (rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Puig Gordi a další, C-158/21, EU:C:2023:57, body 37 a 38 a citovaná judikatura).

- 26 Pokud jde na druhé straně o diskusi, která proběhla mezi účastníky řízení, Soudní dvůr má po vyslechnutí generálního advokáta za to, že po ukončení písemné části řízení, která se před ním konala, má k dispozici všechny informace nezbytné pro vydání rozhodnutí, a navíc argumenty obsažené v návrhu na znovuotevření ústní části řízení byly během této písemné části řízení dostatečně projednány.
- 27 V tomto ohledu je třeba připomenout, že právo být vyslechnut nevyžaduje absolutní povinnost nařídit jednání ve všech řízeních. Je tomu tak zejména tehdy, když věc nevyvolává skutkové nebo právní otázky, které nelze náležitě vyřešit na základě spisu a písemných vyjádření účastníků řízení (rozsudek ze dne 21. prosince 2021, Euro Box Promotion a další, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, EU:C:2021:1034, bod 123 a citovaná judikatura). Článek 76 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora konkrétně stanoví, že Soudní dvůr může rozhodnout, že se jednání konat nebude, má-li za to, že spisy účastníka řízení nebo vyjádření předložené v průběhu písemné části řízení jsou dostatečným podkladem pro rozhodnutí.
- 28 S ohledem na výše uvedené není namístě vyhovět návrhu na znovuotevření ústní části řízení.

Ke kasačním opravným prostředkům

- 29 Na podporu svých kasačních opravných prostředků navrhovatelky primárně uplatňují dva totožné důvody kasačního opravného prostředku, z nichž první vychází z nedostatečného odůvodnění a druhý z nesprávného právního posouzení při uplatnění podmínky, podle které fyzická nebo právnická osoba podávající žalobu na neplatnost aktu, který jí není určen, musí být tímto aktem bezprostředně dotčena. V podpůrném důvodu kasačního opravného prostředku, který je rovněž totožný v obou věcech, navrhovatelky tvrdí, že měl Tribunál spojit prezkum námitek nepřípustnosti vznesených Komisí s projednáním žalob ve věci samé.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 30 V první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelky tvrdí, že Tribunál nezjistil skutkový stav a neodpověděl na argumenty, které mu byly předloženy.
- 31 V tomto ohledu navrhovatelky zdůrazňují, že před Tribunálem uvedly, že na rozdíl od jiných pokynů nejsou sporné pokyny pouze orientační, ale zakládají pro členské státy právní povinnosti. Komise tím, že v příloze I sporných pokynů stanovila taxativní výčet odvětví, kterým mají být poskytnuty podpory uvedené v čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87, zbavila podle navrhovatelek členské státy možnosti poskytnout na základě tohoto ustanovení státní podporu slučitelnou s vnitřním trhem odvětví, které není v této příloze uvedeno. Z toho podle navrhovatelek vyplývá, že uvedená příloha je pro členské státy závazná.
- 32 Navzdory této argumentaci však Tribunál podle názoru navrhovatelek neprovedl žádné skutkové zjištění ohledně obsahu, povahy nebo kontextu sporných pokynů. Toto opomenutí vedlo podle navrhovatelek k nedostatečnému odůvodnění, které je v rozporu zejména s odůvodněním uvedeným v rozsudku Soudního dvora ze dne 19. července 2016, Kotnik a další (C-526/14, EU:C:2016:570), a v usnesení Tribunálu ze dne 23. listopadu 2015, EREF v. Komise

(T-694/14, EU:T:2015:915). V těchto dvou soudních rozhodnutích, která se týkají sdělení v oblasti bankovníctví a pokynů v oblasti ochrany životního prostředí, založil podle názoru navrhovatelek unijní soud své posouzení na podrobné analýze dotčených aktů.

- 33 V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelky tvrdí, že Tribunál dostatečně neodůvodnil své posouzení uvedené v bodě 38 napadených usnesení, podle kterého i v případě, že členský stát nepřijme žádné opatření podpory upravené spornými pokyny, není splněna podmínka, podle které fyzická nebo právnická osoba podávající žalobu proti aktu, který jí není určen, musí být tímto aktem bezprostředně dotčena.
- 34 Navrhovatelky podotýkají, že takový případ může nastat, neboť čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87 neukládá členským státům povinnost přijmout opatření podpory. Podle navrhovatelek je proto třeba pochopit, z jakých důvodů má Tribunál za to, že v případě neexistence opatření podpory přijatých členskými státy nemohou být spornými pokyny bezprostředně dotčeny. Posouzení Tribunálu, které vede ke konstatování, že se navrhovatelek může bezprostředně dotýkat pouze rozhodnutí Komise podle nařízení 2015/1589, je přitom podle jejich názoru nedostatečně odůvodněné.
- 35 Podle Komise je třeba první důvod kasačního opravného prostředku zamítnout.

Závěry Soudního dvora

- 36 Pokud jde o povinnost uvést odůvodnění, která přísluší Tribunálu na základě článku 36 a čl. 53 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, z ustálené judikatury vyplývá, že z rozhodnutí Tribunálu musí jasně a jednoznačně vyplývat odůvodnění tohoto rozhodnutí, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí rozhodnutí, a Soudní dvůr mohl vykonávat svůj soudní přezkum (viz zejména rozsudky ze dne 13. ledna 2022, Německo a další v. Komise, C-177/19 P až C-179/19 P, EU:C:2022:10, bod 37, a ze dne 9. března 2023, Les Mousquetaires a ITM Entreprises v. Komise, C-682/20 P, EU:C:2023:170, bod 40).
- 37 V napadených usneseních Tribunál nejprve v části věnované skutečnostem předcházejícím sporu popsal obsah a kontext sporných pokynů a poté v první části svého posouzení připomněl judikaturu týkající se podmínek přípustnosti žalob podaných fyzickými nebo právnickými osobami proti aktům, které jim nejsou určeny.
- 38 Dále v bodě 34 těchto usnesení uvedl, že seznam hospodářských odvětví uvedený v příloze I sporných pokynů má za následek, že v zásadě nutí Komisi, aby v oblasti působnosti těchto pokynů považovala za slučitelné s vnitřním trhem pouze státní podpory poskytnuté odvětvím uvedeným v tomto seznamu.
- 39 S ohledem na tyto skutečnosti Tribunál v bodech 36 až 43 napadených usnesení provedl analýzu jednotlivých případů, které mohou nastat, pokud jde o podpory uvedené ve sporných pokynech, jejichž poskytnutí je podporováno v čl. 10 a odst. 6 směrnice 2003/87. Body 36 a 37 těchto usnesení se týkají případů, kdy se členský stát rozhodne poskytnout tyto podpory, kdežto bod 38 těchto usnesení je věnován situaci, kdy se členský stát rozhodne tyto podpory neposkytnout. Body 39 až 43 uvedených usnesení se týkají případu, kdy členský stát zamýšlí poskytnout takové podpory odvětví, které není uvedeno v příloze I sporných pokynů, a oznámí tyto podpory Komisi na základě primárního unijního práva, a sice čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.

- 40 Touto analýzou Tribunál uvedl podrobnou argumentaci, která jednoznačně vysvětluje, proč byla odmítnuta argumentace navrhovatelek. Navrhovatelky totiž tvrdily, že sporné pokyny zavazují členské státy, brání jim v poskytování podpor odvětvím neuvedeným v příloze I těchto pokynů, a mají tak bezprostřední účinky na právní postavení podniků, které působí v těchto odvětvích.
- 41 Pokud jde konkrétně o případ, na který poukazují navrhovatelky, kdy se členský stát rozhodne nepřijmout žádné opatření podpory, na které se vztahují sporné pokyny, Tribunál v bodě 38 těchto usnesení jasně formuloval své posouzení, podle kterého v takové situaci tyto pokyny nemohou ovlivnit právní postavení navrhovatelek, jelikož v případě neexistence podpory nebude Komise nucena uvedené pokyny použít.
- 42 Tribunál kromě toho v bodech 39 až 43 napadených usnesení, jejichž obsah je shrnut v bodě 16 tohoto rozsudku, zevrubně uvedl, že členské státy mohou Komisi oznamovat opatření podpory ve prospěch hospodářského odvětví, které, i když není uvedeno v této příloze, by mohlo být z důvodu mimořádných okolností vystaveno skutečnému riziku úniku uhlíku a mohlo by být způsobilé k poskytnutí podpory na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.
- 43 Na rozdíl od toho, co je uvedeno v první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, tedy Tribunál zanalyzoval námítky nepřijatelnosti ve světle obsahu a kontextu sporných pokynů a v bodech 36 až 43 napadených usnesení odpověděl na argumentaci navrhovatelek, a jasně tak uvedl důvody svého rozhodnutí. Bod 38 těchto usnesení, který je specificky kritizován v druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, je součástí odůvodnění Tribunálu a umožňuje bez obtíží pochopit důvody, na jejichž základě měl Tribunál za to, že příloha I sporných pokynů nemá bezprostřední účinky na právní postavení navrhovatelek, pokud není poskytnuta žádná podpora uvedená v těchto pokynech.
- 44 Z toho vyplývá, že ani jedna z obou částí prvního důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněná. Projednávaný důvod kasačního opravného prostředku tedy musí být zamítnut.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 45 V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelky tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že navrhovatelky nejsou spornými pokyny bezprostředně dotčeny.
- 46 Navrhovatelky podotýkají, že pro určení právních účinků unijního aktu je třeba vycházet zejména z předmětu a obsahu tohoto aktu, jakož i z kontextu, ve kterém byl vydán. Napadená usnesení přitom podle jejich názoru nejsou založena na takovém konkrétním přezkumu, ale na obecnějším odůvodnění, které je stiženo několika vadami.
- 47 Tribunál tak podle navrhovatelek vycházel z nesprávného předpokladu, že z hlediska článku 263 SFEU musí být všechny pokyny Komise kvalifikovány stejným způsobem. V tomto ohledu navrhovatelky uvádějí, že napadená usnesení jsou v souladu s rozsudkem Soudního dvora ze dne 19. července 2016, Kotnik a další (C-526/14, EU:C:2016:570), a usnesením Tribunálu ze dne 23. listopadu 2015, EREF v. Komise (T-694/14, EU:T:2015:915), i když se tato soudní rozhodnutí týkají aktů, které na rozdíl od sporných pokynů ponechávají členským státům prostor pro uvážení.

- 48 Tribunál tím, že zvolil takovýto přístup, podle názoru navrhovatelek nezohlednil skutečnost, že sporné pokyny jsou určeny členským státům a neponechávají jim žádný prostor pro uvážení, pokud jde o hospodářská odvětví způsobilá pro podpory, které mohou být poskytnuty na základě čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87.
- 49 S ohledem na neexistenci prostoru pro uvážení členských států měl Tribunál podle navrhovatelek postupovat ve smyslu odůvodnění uvedeného v rozsudku ze dne 5. května 1998, *Dreyfus v. Komise* (C-386/96 P, EU:C:1998:193), jehož bod 44 uvádí, že jednotlivec, který není adresátem unijního aktu, může být považován za bezprostředně dotčeného tímto aktem, pokud je možnost adresátů uvedeného aktu nevyhovět tomuto aktu čistě teoretická.
- 50 Tribunál podle navrhovatelek nesprávně vycházel z možnosti, že členský stát oznámí Komisi opatření podpory ve prospěch podniků působících v jiných odvětvích, než jsou odvětví uvedená v příloze I sporných pokynů, a že se tento členský stát pokusí prokázat, že tato opatření jsou slučitelná s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.
- 51 V tomto ohledu navrhovatelky tvrdí, že ačkoli je pravda, že z právního hlediska tato možnost existuje, tato okolnost nemění nic na tom, že sporné pokyny vylučují poskytnutí podpor uvedených v čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87 hospodářským subjektům působícím v odvětvích neuvedených v příloze I sporných pokynů. Tato možnost vyloučit uvedené poskytnutí podpor není podle navrhovatelek kompenzována možností poskytnout státní podpory podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Jakýkoli předpoklad, že dojde k poskytnutí takových podpor, je totiž podle navrhovatelek čistě spekulativní, zatímco podpory uvedené v čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87 jsou podle nich tímto ustanovením ve formalizované podobě předvídaný a podporovány.
- 52 Tribunál podle navrhovatelek kromě toho vycházel z nesprávného předpokladu, že hospodářský subjekt může být bezprostředně dotčen pouze tehdy, pokud Komise přijme rozhodnutí podle nařízení 2015/1589. Soudní dvůr podle názoru navrhovatelek již v oblasti státních podpor konstatoval, že hospodářský subjekt může být bezprostředně dotčen stanoviskem Komise, aniž vůči němu Komise formálně přijala rozhodnutí (rozsudek ze dne 17. září 2009, *Komise v. Koninklijke FrieslandCampina*, C-519/07 P, EU:C:2009:556, body 48 až 50).
- 53 Z důvodu nesprávného posouzení ze strany Tribunálu jsou navrhovatelky podle jejich názoru zbaveny veškerých opravných prostředků, přestože jejich případ spadá do situace uvedené zejména v bodě 33 rozsudku ze dne 25. července 2002, *Unión de Pequeños Agricultores v. Rada* (C-50/00 P, EU:C:2002:462), v níž musí být možné podat žalobu na neplatnost, aby byla zajištěna soudní ochrana.
- 54 V tomto posledním ohledu navrhovatelky zdůrazňují, že členské státy nejsou povinny přijmout opatření podpory podle čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87. Podle navrhovatelek je pravděpodobné, že žádná podpora uvedená v tomto ustanovení nebude poskytnuta, a tedy nebude přijato žádné rozhodnutí Komise ve vztahu k takové podpoře. Z finančního hlediska je taková situace podle názoru navrhovatelek srovnatelná se situací, kdy Komise prohlásí oznámenou podporu za neslučitelnou s vnitřním trhem. V první situaci však navrhovatelky podle odůvodnění Tribunálu nedisponují žádným procesním prostředkem, zatímco v druhém případě jej k dispozici mají. Tento rozdíl je podle názoru navrhovatelek nepřijatelný, jelikož navrhovatelky jsou v obou případech dotčeny stejným způsobem.

- 55 Soudní dvůr kromě toho uznal, že není legitimní očekávat, že hospodářské subjekty dotčené unijním aktem se přičiní o vydání záporného rozhodnutí členského státu, aby mohly tento unijní akt zpochybnit (rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 66). Podle navrhovatele není ani přijatelné očekávat, že členské státy poruší svou povinnost loajální spolupráce stanovenou v čl. 4 odst. 3 SEU tím, že oznámí podpory odvětví výroby dusíkatých produktů a hnojiv, i když příloha I sporných pokynů toto odvětví nezmiňuje.
- 56 Podle Komise musí být tento druhý důvod kasačních opravných prostředků rovněž zamítnut.

Závěry Soudního dvora

- 57 Jak vyplývá z bodů 7 a 9 sporných pokynů, tyto pokyny stanoví požadavky, které musí být splněny, aby opatření podpory, na něž se vztahuje systém ETS, zejména opatření uvedená v čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87, mohla být považována za slučitelná s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.
- 58 Přijetí takových pokynů spadá do výkonu výlučné pravomoci Komise posuzovat slučitelnost opatření podpory s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 SFEU. Komise má v tomto ohledu širokou posuzovací pravomoc (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 19. července 2016, Kotnik a další, C-526/14, EU:C:2016:570, body 37 až 39, jakož i ze dne 15. prosince 2022, Veejaam a Espo, C-470/20, EU:C:2022:981, bod 29).
- 59 Komise se tím, že prostřednictvím pokynů stanovila podmínky, za kterých mohou být opatření podpory považována za slučitelná s vnitřním trhem, a že zveřejněním těchto pokynů oznámila, že použije pravidla v nich obsažená, sama omezuje při výkonu této posuzovací pravomoci v tom smyslu, že pokud členský stát oznámí zamýšlenou státní podporu, která je v souladu s těmito pravidly, Komise v zásadě musí tuto zamýšlenou státní podporu schválit. Komise se v zásadě nemůže od uvedených pravidel odchýlit, aniž by byla případně sankcionována z důvodu porušení obecných právních zásad, jako je zásada rovného zacházení nebo ochrana legitimního očekávání (rozsudky ze dne 19. července 2016, Kotnik a další, C-526/14, EU:C:2016:570, bod 40, jakož i ze dne 31. ledna 2023, Komise v. Braesch a další, C-284/21 P, EU:C:2023:58, bod 90).
- 60 Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU stanoví, že každá fyzická nebo právnická osoba může podat žalobu proti aktům, které jsou jí určeny nebo které se jí bezprostředně a osobně dotýkají, jakož i proti nařizovacím aktům, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření.
- 61 Navrhovatelky nemohou být kvalifikovány jako adresáti sporných pokynů. S ohledem na samotné znění čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU se tedy, pokud jde o aktivní legitimaci navrhovatelek, přinejmenším předpokládalo, jak uvedl Tribunál v bodě 27 napadených usnesení, že se jich tyto pokyny bezprostředně dotýkají.
- 62 Podmínka, podle které musí být žalobce napadeným aktem bezprostředně dotčen, která je v totožném znění uvedena jak ve druhé části věty čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, tak ve třetí části věty tohoto ustanovení, musí mít stejný význam v každé z těchto částí věty (rozsudek ze dne 12. července 2022, Nord Stream 2 v. Parlament a Rada, C-348/20 P, EU:C:2022:548, bod 73). Podle ustálené judikatury tato podmínka vyžaduje, aby byla kumulativně splněna dvě kritéria, a sice aby uvedený akt vyvolával bezprostřední účinky na právní postavení této osoby a adresátům

pověřeným jeho provedením neponechával žádnou volnost uvážení, jelikož je čistě automatický a vyplývá výlučně z unijní právní úpravy, aniž je třeba použít další zprostředkující předpisy (rozsudek ze dne 16. března 2023, Komise v. Jiangsu Seraphim Solar System a Rada v. Jiangsu Seraphim Solar System a Komise, C-439/20 P a C-441/20 P, EU:C:2023:211, bod 55, jakož i citovaná judikatura).

- 63 Sporné pokyny, které se týkají zejména opatření podpory, která musí členské státy podle čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87 přijmout, mají v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 59 tohoto rozsudku za následek, že v případě oznámení zamýšlené státní podpory, která se řídí kritérii stanovenými v těchto pokynech, včetně seznamu způsobilých odvětví obsaženého v příloze I těchto pokynů, musí Komise v zásadě tuto zamýšlenou státní podporu schválit.
- 64 Vzhledem k tomu, že navrhovatelky působí v odvětví, na které se tato příloha nevztahuje, je vyloučeno, že by se na ně mohla vztahovat taková povinnost Komise.
- 65 Jak však Tribunál v podstatě uvedl v bodech 39 až 41 napadených usnesení, tyto pokyny z právního hlediska nezabývají navrhovatelky možnosti získat státní podpory uvedené v čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87.
- 66 V tomto ohledu je třeba připomenout, že přijetí pokynů nezabývá Komisi její povinnosti zkoumat zvláštní výjimečné okolnosti, kterých se členský stát může v konkrétním případě dovolávat za účelem přímého použití čl. 107 odst. 3 SFEU. Členské státy si zachovávají možnost oznamovat Komisi zamýšlené podpory, které nesplňují kritéria stanovená pokyny, a Komise může za mimořádných okolností takové zamýšlené podpory schválit (viz zejména rozsudky ze dne 19. července 2016, Kotnik a další, C-526/14, EU:C:2016:570, body 41 a 43, jakož i ze dne 31. ledna 2023, Komise v. Braesch a další, C-284/21 P, EU:C:2023:58, body 92 a 93).
- 67 V rámci systému ETS tedy nic nebrání členskému státu, aby Komisi oznámil podporu zamýšlenou pro podniky z hospodářského odvětví neuvedeného v příloze I sporných pokynů, jejímž cílem je podle čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87 snížit skutečné riziko úniku uhlíku, kterému je toto odvětví podle jeho názoru vystaveno, a aby uvedl okolnosti, které mohou odůvodnit schválení této zamýšlené podpory na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, bez ohledu na skutečnost, že Komise v těchto pokynech neoznačila toto odvětví za odvětví vystavené takovému riziku.
- 68 Z toho vyplývá, jak Tribunál správně uvedl, že sporné pokyny sice snižují šance navrhovatelek získat podporu na základě čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87, avšak samy o sobě neurčují jejich způsobilost k takové podpoře, a nemají tedy bezprostřední účinky na jejich právní postavení.
- 69 Na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelky, skutečnost, že nemohou podat přímou žalobu proti sporným pokynům, je nezabývá účinné soudní ochrany. Unijní procesní právo totiž umožňuje fyzické nebo právnické osobě dovolávat se protiprávnosti pokynů na podporu žaloby směřující proti aktu přijatému ve světle těchto pokynů, která se dotýká této osoby způsobem, který splňuje podmínky stanovené v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU (obdobně viz rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 209 až 212).
- 70 Kromě toho v rozsahu, v němž se navrhovatelky dovolávají případu, kdy členské státy nerozhodnou o poskytnutí ani jedné podpory uvedené v čl. 10a odst. 6 směrnice 2003/87, takže Komise nepřijme žádné rozhodnutí o povolení nebo zamítnutí schválení zamýšlené podpory s ohledem na sporné pokyny, je třeba mít za to, že v takovém případě se navrhovatelky nemohou

z tohoto důvodu nacházet v nevýhodném soutěžním postavení ve srovnání s jinými podniky, jejichž hospodářská činnost se nachází ve stejném odvětví jako jejich hospodářská činnost. Za takových okolností právo na účinnou právní ochranu zakotvené v čl. 47 prvním pododstavci Listiny základních práv Evropské unie nevyžaduje, aby mohly napadnout legalitu těchto pokynů.

- 71 V tomto ohledu z ustálené judikatury vyplývá, že jednotlivci musí mít nárok na účinnou soudní ochranu práv, která pro ně vyplývají z unijního právního řádu (rozsudek ze dne 5. listopadu 2019, ECB a další v. Trasta Komerčbanka a další, C-663/17 P, C-665/17 P a C-669/17 P, EU:C:2019:923, bod 54 a citovaná judikatura). Právo, které jednotlivcům přiznávají pravidla unijního práva v oblasti státních podpor, přitom spočívá v tom, že nebudou vystaveni narušené hospodářské soutěži (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 43 a citovaná judikatura).
- 72 Z výše uvedeného vyplývá, že odůvodnění Tribunálu není stíženo nesprávným právním posouzením a že druhý důvod kasačního opravného prostředku je neopodstatněný.

K podpůrnému žalobnímu důvodu

Argumentace účastnic řízení

- 73 Podle navrhovatelek měl Tribunál posoudit žaloby ve věci samé před tím, než rozhodl o přípustnosti. Navrhovatelky připomínají, že podle čl. 130 odst. 7 jednacího řádu Tribunálu spojí Tribunál přezkum námitek a překážek v průběhu řízení s přezkumem ve věci samé, „odůvodňují-li to zvláštní okolnosti“. Pro účely řádného výkonu spravedlnosti měl mít Tribunál podle názoru navrhovatelek za to, že takové okolnosti v projednávané věci existují. Pro posouzení právních účinků sporných pokynů bylo totiž podle jejich názoru nezbytné vyslechnout argumenty k věci samé.
- 74 Podle Komise je tento podpůrný důvod kasačního opravného prostředku irelevantní a v každém případě neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 75 Jak již Soudní dvůr rozhodl, přísluší Tribunálu, aby posoudil, zda řádný výkon spravedlnosti odůvodňuje, aby o námitce nepřípustnosti bylo rozhodnuto okamžitě nebo aby bylo její posouzení spojeno s věcí samou. Spojení posouzení námitek nepřípustnosti s věcí samou se nevyžaduje, když posouzení námitek nezávisí na posouzení meritorních důvodů kasačního opravného prostředku uplatňovaných navrhovatelem (rozsudek ze dne 25. října 2017, Rumunsko a další v. Komise, C-599/15 P, EU:C:2017:801, bod 46 a citovaná judikatura).
- 76 V projednávané věci z přezkumu druhého z obou důvodů uplatněných na podporu kasačních opravných prostředků vyplývá, že Tribunál mohl právem dospět k závěru, aniž se zabýval žalobou ve věci samé, že navrhovatelky neměly aktivní legitimaci.
- 77 Tomuto podpůrnému důvodu kasačního opravného prostředku tudíž nelze vyhovět.

- 78 Vzhledem k tomu, že žádný z důvodů kasačního opravného prostředku není opodstatněný, musí být kasační opravné prostředky zamítnuty v plném rozsahu.

K nákladům řízení

- 79 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora platí, že není-li kasační opravný prostředek opodstatněný, Soudní dvůr rozhodne o nákladech řízení. Článek 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 uvedeného jednacího řádu, stanoví, že účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, se uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 80 Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelky neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit, že ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí v rámci řízení o kasačních opravných prostředcích.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) Kasační opravné prostředky ve věcech C-73/22 P a C-77/22 P se zamítají.**
- 2) Společnosti Grupa Azoty S. A., Azomureş SA a Lipasmata Kavalas LTD Ypokatastima Alloedapis ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou komisí v řízení o kasačním opravném prostředku ve věci C-73/22 P.**
- 3) Společnosti Advansa Manufacturing GmbH, Beaulieu International Group NV, Brilen SA, Cordenka GmbH & Co. KG, Dolan GmbH, Enka International GmbH & Co. KG, Glanzstoff Longlaville SAS, Infinited Fiber Company Oy, Kelheim Fibres GmbH, Nurel SA, PHP Fibers GmbH, Teijin Aramid BV, Thrace Nonwovens & Geosynthetics monoprosopi AVEE mi yfanton yfasmaton kai geosynthetikon proionton S. A. a Trevira GmbH ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí v řízení o kasačním opravném prostředku ve věci C-77/22 P.**

Podpisy.